

468/21

בס"ד

הַיָּדְעָתָ? - עַל פְּרִשְׁת בָּלָק

- הַשֵּׁל"ה הַקָּדוֹשׁ כָּתַב שֶׁבְּפִרְשֵׁתֵנוּ אֵין מִצְוָה מִתְרַי"ג מִצְוֹת. מִכָּל מְקוֹם כָּתוּב בָּהּ "מָה טָבוּ אֱהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֶתֶיךָ יִשְׂרָאֵל". וְאָמְרוּ חֲז"ל: "מָה טָבוּ אֱהָלֶיךָ בְּיִשׁוּבֶךָ, מִשְׁכְּנֶתֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲפֹלוּ בְּחֶרְבְּנֶךָ". כְּלוּמָר, יֵשׁ לְנֹהֵג בְּכַבּוּד בְּתֵי כְּנִסְיוֹת שֶׁנִּחְרְבוּ כְּמוֹ בְּיִשׁוּבֶךָ, כְּפִי שֶׁכָּתוּב בְּמִסְכַּת מְגִלָּה כ"ח ע"א: בֵּית כְּנִסֵּת שֶׁחָרַב אֵין מִסְפִּידִים בְּתוֹכּוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר "וְהַשְׁמוּתִי אֶת מִקְדָּשִׁיכֶם" - קִדְּשֵׁתוֹ אַף כִּשְׁהוּ שׁוּמְמִין.
- דוֹמָה לָזֶה כָּתוּב בַּסֵּפֶר 'בְּרַכַּת אַבְרָהָם' שֶׁיֵּשׁ לִלְמַד מִפְּרִשָּׁה זוֹ דֶּרֶךְ חַיִּים וְתוֹכַחַת מוֹסֵר כַּמָּה יֵשׁ לְהִזְהָר מִמַּדּוֹת מְגַנּוֹת, שֶׁהַתּוֹרָה בָּאָה לְגַלוֹת לָנוּ גָדֹל הַנֶּזֶק וְהַהֲרָס שֶׁמִּגִּיעַ לְחִבְרוֹ אִם ח"ו יִקְלָלוּ. וְעַל כֵּן יִמְנַע אָדָם עֲצָמוֹ מִלְּקַלֵּל אֶת חֲבֵרוֹ, שֶׁהָרִי אֵלּוּ הָיָה הַקֶּבֶץ"ה פּוֹעֵס בְּיָמִים הָהֵם הֵיטָה חֲלִילָה פּוֹעֵלֶת קִלְלָתוֹ לְהִרְעֵ עַד מָאֵד.
- לְדַעַת הַרַמְבַּ"ם לּוֹמְדִים צֶעַר בְּעָלֵי חַיִּים שֶׁהוּא דְאוֹרִינְתָא מִהַפְּסוּק בְּפִרְשֵׁתֵנוּ (כ"ב ל"ב) "וַיֹּאמֶר מֶלֶאךָ ה' עַל מָה הִכִּיתָ אֶת אֶתְנָדְךָ".
- בְּעֵינֵינוּ חֲשִׁיבוֹת פְּרִשְׁת בָּלָק אָמְרוּ חֲז"ל בְּמִסְכַּת בְּרַכּוֹת (י"ב ע"ב): "בִּקְשׁוּ לִקְבֹּעַ פְּרִשְׁת בָּלָק בְּקִרְיַאת שְׁמַע, וּמִפְּנֵי מָה לֹא קִבְּעוּהָ, מִשּׁוּם טָרַח צְבוּר", וּבִבְאֵרוֹ שֶׁם בְּגִמְרָא: מַחֲמַת חֲשִׁיבוֹתָיו שֶׁל הַפְּסוּק "כָּרַע שָׁכֵב כְּאָרִי וּכְלָבִיָּא מִי יִקְיָמֵנוּ" וּפִרְשׁ רַש"י שְׁדוּמָה פְּסוּק זֶה ל"ב שְׁכָבְךָ וּבְקוּמְךָ" שֶׁהַקֶּבֶץ"ה שׁוּמְרָנוּ בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ לְשָׁכֵב שְׁלוֹיִם וּשְׁקֵטִים כְּאָרִי וּכְלָבִיָּא.
- אֲגַב יֵשׁ עוֹד 15 פְּרָשִׁיּוֹת בַּתּוֹרָה שֶׁאֵין בָּהֶן מִצְוָה, עֲשֵׂה אוֹ לֹא תַעֲשֶׂה, וְאֵלּוּ הֵן: נֹחַ, וַיֵּרָא, חַיִּי שָׂרָה, תּוֹלְדוֹת, וַיֵּצֵא, וַיִּשָּׁב, מִקָּץ, וַיִּגַּשׁ, וַיַּחֲי, שְׁמוֹת וְאַרְא, פָּקוּדֵי, בַּמִּדְבָּר, הַאֲזִינוּ, וְזֹאת הַבְּרָכָה.
- הַחֲת"ם סוֹפֵר כּוֹתֵב דְּבָרִים נִפְלְאִים עַל הַפְּרִשָּׁה שֶׁאֵין בָּכָל הַתּוֹרָה כָּלָה חוּץ מִפְּרִשֵׁתֵנוּ: כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים בְּמִצְרַיִם, מַעֲמַד הַר סִינַי וּבּוֹאֵל שֶׁל יִתְרוֹ, הַמִּשְׁכָּן וְהַמֶּן. הַמִּשְׁכָּן - כָּל יִשְׂרָאֵל רָאוּ בְּעֵינֵיהֶם (כִּדְאִי לְרֹאוֹת בְּתוֹךְ הַחֲת"ם סוֹפֵר, חֵלֶק יוֹרָה יִדְעָה סִימָן שֵׁנִי, שֶׁמֶרְחִיב אֶת הַרְעִיּוֹן). וְאַצֵּל פְּרִשְׁת בַּלְעָם וּבָלָק רַק הַקֶּבֶץ"ה יִדְעָה מָה דִּבֵּר בָּלָק עִם בַּלְעָם. וּמִי יִדְעָה שֶׁבָּנָה מִזְבְּחוֹת וּשְׂרָצָה לְקַלֵּל וְנִהְפָּךְ לְבְרָכָה? מִי בָּא בְּסוּדָם? יִשְׂרָאֵל הָיוּ בַּמִּדְבָּר וּבָלָק וּבַלְעָם עִמָּדוֹ בְּרֹאשׁ הַפְּסָגָה בְּמוֹאָב וְהִסְתַּכְּלוּ לְמַטָּה עַל יִשְׂרָאֵל, וְהֵם לֹא יָכְלוּ לְהִבָּחֵן בָּהֶם, וְאַפְלוּ מִשָּׂה רַבִּינוּ לֹא יִדְעָה, וְהַכֵּל רַק מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהִנֵּה, כּוֹתֵב מֶרֶן הַחֲת"ם סוֹפֵר, הַמֵּאֲמִין בָּכָל הַתּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיהָ וְרַק מִסְתַּפֵּק בְּפִרְשֵׁת בַּלְעָם, הֲרִי הוּא כּוֹפֵר בִּי"ה אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד."
- הַחֲסִיד הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אַבְרָהָם הַלּוֹי בְּרוּכִים זִיע"א, מְגִדּוּלֵי חֲכָמֵי צֶפֶת, שָׂאֵל אֶת הָאָר"י הַקָּדוֹשׁ מִדּוּעַ רוֹחֲשׁוֹת שְׁפָתָיו בְּשַׁעַת הַשָּׁנָה וּבִקְשׁ שֶׁהָאָר"י יִגְלֶה לוֹ. אָמַר לוֹ הָאָר"י ז"ל: אֲנִי מַעֲיֵד עָלֶי שְׁמַיִם וָאָרֶץ, אֵלּוּ הֵיטֵי דוֹרְשׁ שְׁמוֹנִים שָׁנָה רְצוּפוֹת בְּלִי גִזְמָה, לֹא יִכְלָתִי לְסַיֵּם מָה שֶׁלְּמַדְתִּי בָּזֶה

הַיָּדְעָתָ? - עַל פְּרִשְׁת בָּלֶק

הַפֶּעַם בְּפְרִשְׁת בָּלֶעַם בָּאָתוֹן (פְּרִי עֵץ חַיִּים) שֶׁעַר קָרִיאת שְׁמַע שְׁעַל הַמָּטָה, פָּרַק א', לְרִבֵּינוּ חַיִּים וַיִּטָּאֵל זַ"ל).

- מוֹבָא בַּמִּדְרָשִׁים שֶׁבָּלֶק הָיָה מְכַשֵּׁף גָּדוֹל עוֹד יוֹתֵר מִבָּלֶעַם, וְכֵן מוֹבָא בְּרִשְׁי"י (כ"ג י"ד): "בָּלֶעַם לֹא הָיָה קוֹסֵם כְּבָלֶק".
- בְּאַהֲרָה הַקָּדוֹשׁ מוֹבָא שֶׁבָּלֶק הָיָה עוֹשֶׂה כְּשָׁפִים עַל יְדֵי צַפֵּר. מוֹבָא בְּאַהֲרָה בְּפְרִשְׁתָּנוּ (דף קפ"ד) אִיף הָיָה עוֹשֶׂה אֶת הַכְּשׁוּפִים. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְר 'קו הַיָּשָׁר' וְכֵן מוֹבָא בְּאַהֲרָה הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ. וְלָכֵן קָרָאוּ לוֹ "בֶּן צַפֵּר", וְהָיָה עוֹשֶׂה הַכְּשָׁפִים עַל יְדֵי צַפֵּר חֵה. וּמוֹבָא בְּסִפְרֵי הַקְּבָלָה שֶׁיֵּשׁ צַפֵּר שְׁמִי שְׁבּוֹלַע אֶת הַלֵּב שֶׁלָּה זָכוֹל לְהַגִּיד עֲתִידוֹת ('צוּף דְּבָשִׁי').
- בַּמִּסְכָּת בָּבָא בְּתָרָא י"ד מוֹבָא: מֹשֶׁה כָּתַב סִפְרוֹ וּפְרִשְׁת בָּלֶעַם. וְלִכְאוּרָה קִשָּׁה: מַה הָרְבוּתָא שְׁמֹשֶׁה כָּתַב פְּרִשְׁת בָּלֶעַם? הֲלֹא כָתַב אֶת כָּל הַתּוֹרָה מִ"בְּרָאשִׁית" וְעַד "לְעֵינִי כָל יִשְׂרָאֵל" וְלֹא רַק פְּרִשְׁת בָּלֶעַם לְבַד? הָרִיטְבִּי"א כָתַב שְׁאִין הַכּוֹנֵה לְפְרִשְׁת בָּלֶעַם שְׁכַתוּבָה בְּתוֹרָה, כִּי פְרִשָּׁה זֹאת כְּתוּבָה ה' יִתְבָּרֵךְ – אֵלֶּא פְרִשָּׁה בְּפָנֵי עֲצָמָה הִיא שְׁכַתוּבָה וְהָאֵרִיף בָּהּ יוֹתֵר וְהִיָּתָה מְצוּיָה (בְּעֵבֶר) לָהֶם. ה'מַגִּלָּה עֲמֻקּוֹת' כָּתַב בְּשֵׁם הַקְּדָמוֹנִים שֶׁפְּרִשְׁת בָּלֶעַם הִיא י"ח פְּסוּקִים שֶׁבְּסִפְר יְהוֹשֻׁעַ, שְׁבָהֶם מִלְחָמוֹת מִדִּין וְהִרִיגַת בָּלֶעַם.
- רָאִבִּי"ד הַעֲדָה הַחֲרָדִית, הִגָּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה שְׁטֶרְנְבוּךְ שְׁלִיטֵ"א, שָׁמַע מִהִגָּאוֹן רִי"ל דִּיסקִין זַ"ל שְׁמֹשֶׁה רַבֵּינוּ כָתַב אֶת הַתּוֹרָה כְּפִי שְׁשִׁמַּע, אֲבָל פְּרִשְׁת בָּלֶעַם כָּתַב מִהִבְנָתוֹ.
- מִדּוּעַ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ כָתַב דּוֹקָא סִפְר מִיָּחָד עַל מַעֲשֵׂה בָלֶעַם וּמִלְחָמוֹת מִדִּין, מַה שֶּׁלֹּא עָשָׂה בְּשָׂאֵר מְאֻרְעוֹת גְּדוֹלִים וְנִפְלְאִים שֶׁקָּרוּ בְּיָמָיו? כִּי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ רָצָה לְדַחוֹת וּלְהַפְרִיף דְּבָרֵי בָלֶעַם שֶׁכָּתַב בְּפִנְקִסוֹ וּכְדִי לְדַחוֹת שְׁקָרִים וּכְזָבִים שֶׁל בָּלֶעַם רָאָה לְנַחוּץ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ ע"ה לְכַתֵּב סִפְר עַל בָּלֶעַם וּלְפָרְסָם בְּעוֹלָם אֶת הַנִּסִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי הַקְּבָ"ה בְּמִלְחָמַת מִדִּין וּבָלֶעַם הָרָשָׁע.
- הָאֲבֹן עֲזָרָא כָתַב שֶׁסִּפְר בָּלֶעַם נֶעְלַם בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנִים כְּפִי שֶׁנֶּאֱבָדוּ לְצַעֲרֵנוּ סִפְרֵים רַבִּים, כְּמוֹ דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְשִׁירָתוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה וּמִשְׁלֵי וְסִפְר 'מִלְחָמוֹת ה'". כְּמוֹ כֵן אֲבָדוּ סִפְרֵים שֶׁנִּכְתְּבוּ בְּזֶמַן אֲבָרָהָם אֲבִינוּ וְעוֹד.
- "הִנֵּה עִם יָצָא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה כֶּסֶה אֶת עֵין הָאֶרֶץ". הִינּוּ בְּעַנְנֵי הַכְּבוֹד. רַבִּי יְהוֹנָתָן אִיבְּשִׁיץ זִיע"א כּוֹתֵב שֶׁבָּלֶעַם רָצָה לְהַחֲזִיר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם עַל יְדֵי כְּשׁוּף הַתְּלֹוֹי בְּמַהֲלָךְ הַשְּׁמֶשׁ, וְכֹאשֶׁר הַשְּׁמֶשׁ מְכַסֶּה אִין אִפְשָׁרוֹת לַעֲשׂוֹת כְּשׁוּף. וְזֹאת גַּם הַסִּבָּה שֶׁהַקְּבָ"ה כֶּסֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַנְנֵי הַכְּבוֹד.

הַיִּדְעָתָ? - עַל פְּרִשְׁת בָּלָק

- "וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בָּלָעַם לֵאמֹר". מובא במדרש רבא (פ"כ י"ב) ז' ליל שמונים לה'. הוא הלילה הזה שבא אליו בליל הסדר, וכן באר הרוקח ז"ל וזו לשונו: בלעם לילה (עם הכולל) בגימטריא ליל פסח = 218.
- את האתון שרכב עליה בלעם הוא קבל מיצקב אבינו. האתון נבראה ביום ששי של בריאת העולם, ויצקב נתן לבלעם אתון זו כדי שלא יתן עצמה רעה לפרעה (שהיה יוצא), שלא יגזר גזרה רעה על ישראל. אבל בלעם נתן לפרעה את עצת הלבנים שבהם יעבדו ישראל בפרך.
- בעל חיים רואה יותר מבני אדם וכן רואה בלילה מה שאין אדם יכול לראות. רבי יהודה החסיד כותב טעם לכך: מפני שלאדם יש פה, והוא יכול לגלות כל מה שהוא רואה, ולבעל חיים אין פה. ורק בשעת פטירת האדם - שאז כבר אינו יכול לגלות - אז מגלים ומראים לו. ומי שאזכה בשעה זו, יכול לראות את פני השכינה (בשם ספר הגימטריאות).
- מי היו שני נעריו של בלעם שהלכו עמו? מובא בתרגום יהונתן בן עזיאל שהיו אלו בניו של בלעם הרשע שהיו גם מכשפים גדולים - יונוס ואמבריס. מובא בזהר הקדוש שהם היו בניו של בלעם. ומובא במדרש תנחומא שהם היו ראשי חרטומי מצרים שהיו עושים בפני פרעה את כל הכשפים. יש שכתבו שהם מתו לאחר המגפה שהיתה לאחר חטא העגל, אולם בתרגום יהונתן בן עזיאל מובא שהם חיו עוד ארבעים שנה לאחר חטא העגל.
- באיזו שפה דברה האתון? נחלקו הספרים בזה. בעל 'מושב זקנים', מבעלי התוספות, כתב שהאתון דברה בלשון הקדש, שנאמר בבראשית: "ויהי כל הארץ שפה אחת" ... והכונה בזה היא שכלם דברו בלשון הקדש, גם בעלי החיים, שנאמר "כל הארץ". אפלו הנחש דבר בלשון הקדש! רק אחר דור הפלגה נתפרדו השפות לשבעים שפות ולשון. ואחרים כתבו שהאתון דברה בלשונו של בלעם, והוא דבר בלשונו וכן שרי מואב ומדין.
- היה פוחד משה לבוא עם החמור למצרים כי האצטגנינים (הקוסמים) היו אומרים לפרעה שמי שיהיה לו זה החמור הוא יהיה מושיעו של ישראל. וכשאמר לו הקב"ה "שב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשי", כולל פרעה, לא חשש משה, "וירכבם על החמור". לאחר שמת משה עליו השלום היכן נשאר אותו חמור? יש אומרים שמשה רבינו עלה עם החמור להר נבו ושם נשאר החמור על ההר ורועה שם עד שיבוא משיח, במהרה בימינו, אמן.
- הסטיפלר זצ"ל מסביר מדוע אין בעלי החיים מדברים ומדוע אם היו מדברים לא היו יכולים לעמד בזה - מפני שאם הבהמה תדבר היא תדבר רק אמת כי אין לה שכל לשקר ולהעלים משהו, ובהטחת האמת כמו שהיא - אומר הסטיפלר זצ"ל - אי אפשר לעמד.

הַיָּדְעָתָ? - עַל פְּרִשְׁת בָּלָק

- החמור הוא הטפש שבחיות. וכן כתב רבינו בחיי בפרשת בראשית: את החמור הפיר אדם הראשון בחכמתו שהוא פתי וסכל וכבד מכל הבהמות ונמשך אחר התאוות, ועל כן קרא שמו חמור, מלשון חמר. גם אצל אברהם אבינו כשהלך לעקדה, אליעזר לא ראה את המקום. אמר לו אברהם "שבנו לך עם החמור". ודרשו - מה החמור רואה ואינו יודע, כך אתם - עם הדומה לחמור.
 - מדוע בלעם לא קלל את האתון ורק רצה להרגה? רבינו חיים פלטיאל כתב: אם היה מקללה, לא היה יכול עוד לקלל את ישראל, כמו שהיה אצל גחזי משרת אלישע, ששלח בידו משענתו להחיות את הנער והחיה את הכלב ושוב לא יכול היה להחיות את הנער, עד שהלך אלישע והחיהו.
 - לכו אהרן הכהן השליך את המטה לפני פרעה ולא משה רבינו, כי משה כבר השתמש במטה לגס שהמטה נהפך לנחש ושוב לא יכול היה להשתמש בו לגס, אולם אהרן כן יכול היה להשליך את המטה.
 - שאלו את שר התורה, הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל, איך בלעם הקריב קרבנות לה' והרי היה בעל מום בעינו וברגלו ובעל מום פסול מלהקריב אפלו שהוא בן נח. השיב הגאון זצ"ל שבלעם נעשה בעל מום רק אחר שאמר "ומספר את רבע ישראל", ולכן רק בפעם הראשונה כתוב שבלעם הקריב עם בלק אבל בשתי הפעמים האחרות לא כתוב, ורק בלק הקריב ובלעם כבר לא הקריב עמו מאחר שנפסל מלהקריב מפני מומו.
 - בתרגום יהונתן נאמר על הפסוק "ויילך שפי": הלך גחון כנחש. וכן איתא במדרש 'לקח טוב' - שפי כמו "שפיפן עלי ארח" שהיה קוסם ומנחש והיה נמשך על גחונו כנחש.
 - ואלו הם דברי הרמב"ם ז"ל (הלכות ע"ז פי"א ט"ז): "אודות אמתות כח הכשפים ונחוששים וכדומה, ודברים האלו (לא תכתשוי ו'לא תעוננו') כלן דברי שקר וכזב הו', ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחכמים להמשיך בהבלים אלו ולא להעלות על לב שיש תועלת בהן שנאמר 'כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל...' וכל המאמין בדברים אלו וכיוצא בהן ומחשב בלבו שהן אמת ודבר חכמה אבל התורה אסרתו, אינו אלא מן הכסילים ומחסרי הדעת..."
 - סגלה לקום מהשנה בשעה שקובע:
- בספר 'קצור השל"ה' מובאת סגלה לקום בבקר בשעה שקובע: יאמר ז' פעמים פנים ואחור "עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר" (תהלים כ"ז ט'), ובכל פעם שאומר יזכיר את השעה שרוצה להתעורר בעזרת ה' יתברך ואחר כך יאמר "בהתהלךך תנחה אתך בשכבך תשמר עליך

הַיִּדְעָתָ? - עַל פְּרִשְׁת בָּלֶק

וְהַקִּיצוֹת הֵיא תְּשִׁיחָד" (מִשְׁלִי י' כ"ב) גַּם כֵּן ז' פְּעָמִים, וְכֵן "תּוֹרָה צָנָה לָנוּ מִשָּׁה מוֹרְשָׁה קֹהֶלֶת יַעֲקֹב".

- הַיִּיטֵב לִבִּי הֵבִיא סִגְלָה לָקוּם בַּבֶּקֶר בְּשַׁעַה שְׁרוּצָה (לֹלֵא שְׁעוֹן מְעוֹרָר) - עַל יְדֵי שְׁקוֹרָא קֹרִיאת שְׁמַע בְּכֹנָה וְאִז מִתְפַּלֵּל שְׁיַעְזְרֵהוּ ה' יִתְבָּרַךְ לָקוּם בְּשַׁעַה שְׁרוּצָה וּמִפְקִיד רוּחוֹ בְּיַד הַקֶּבֶ"ה, וְהַקֶּבֶ"ה מַחְזִיר לוֹ פְּקֻדּוֹנוֹ בְּשַׁעַה שְׁרוּצָה לְקַבְּלוֹ. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר "וּכְלָבִיא מִי יְקִימֵנוּ", וְהַטַּעַם שֶׁלֹא יִשְׁכַּב מִתְחַלָּה עַד יֵאָכֵל טָרֶף - עַל יְדֵי קֹרִיאת שְׁמַע.
- ה'אֱמַרִי אֶמֶת' מִגּוֹר זִיע"א כּוֹתֵב בַּפְּרָשְׁתֵּנוּ וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "לּוֹחֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁלְטָה בָּהֶם עֵין הָרַע וְהַכּוֹנָה לְעֵינוּ שֶׁל בִּלְעָם, וּמִהַעֲשׂוֹן שֶׁהָיָה נִבְקָעָה עֵינוּ וְזֶהוּ שֶׁתֵּם הָעֵינִי".
- הַמַּהֲרֵשׁ"ל מַעֲיִד עַל עֲצָמוֹ: "בַּבֶּקֶר שְׁאֲנִי בָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת, מִתְחִיל אֲנִי בַּפְּסוּק 'וְאֲנִי בָּרַב חֲסִידֶיךָ' וּמִדֶּלֶג הַפְּסוּק הָרֵאשׁוֹן 'מָה טָבוּ אֱהָלֶיךָ' שְׁאֲמָרוּ בִלְעָם וְאָף הוּא אֹמְרוֹ לְקַלְלָהּ, וְגַם אִין כָּאן מְקוֹמוֹ.
- ה'פְּנִי יְהוֹשֻׁעַ' מִחֲדָשׁ חֲדוּשׁ נִפְלָא, שֵׁשׁ צַד חִיּוֹב לְהַזְכִּיר מַעֲשֵׂה בָלֶק וּבִלְעָם בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שְׁאֲמַר מִיכָה לְיִשְׂרָאֵל (מִיכָה ו'): "עַמִּי זָכָר נָא מָה יַעַץ בָּלֶק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמָה עָנָה אֹתוֹ בִלְעָם..." מִשְׁמַע שֵׁשׁ צַד חִיּוֹב לְזָכְרוֹ.
- הַחִיד"א מוֹנֶה בְּסִפְרוֹ 'עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ' אֶת מִצְוֹת הַזְכִּירוֹת שֶׁבְּכָל יוֹם, וּבִינֵיהֶן מוֹנֶה מִצְוַת לְזָכֹר שֶׁהָצִיל ה' אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִבָּלֶק וּבִלְעָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "עַמִּי זָכָר נָא מָה יַעַץ..." וְהֵבִיא שֵׁם הַחִיד"א תִּפְלָה לְאֶמְרָה אַחֵר זְכִירָה זוֹ.
- בַּסֵּפֶר 'הַמְּנִהֵג' כָּתוּב שֶׁלֹא לְסִים בַּפְּסוּק הָאַחֲרוֹן שֶׁל פְּרִשְׁת בָּלֶק "וַיְהִי..." אֶלָּא יִמְשִׁיךְ פְּסוּק בְּפִינְחָס עַד "בְּרִיתִי שְׁלוֹם" כְּדִי לְסִים בְּדָבָר טוֹב. וְגַם לֹא מְסִימִים בְּדָבָר שֶׁלֹא טוֹב גַּם בְּשִׁיחַת חֲלִין. וּמִסֵּפֶר שְׁפַעַם קָרָא הַרְבֵּנִית שֶׁל הַחֵת"ס סוֹפֵר לְאַחַד מֵהַיִּלָּדִים שֶׁהָיָה בַּקּוֹמָה הָעֲלִיוֹנָה: "רֵד לְמִטָּה", וְהַקֶּפִּיד הַחֵת"ס סוֹפֵר עַל הַלְשׁוֹן "לְמִטָּה".

וְה' הַטּוֹב יִשְׁמְרֵנוּ מִכָּל רָעָה, וְרַק טוֹב וְשִׁמְחָה יִהְיוּ בְּחֻלְקֵנוּ, אָמֵן.

מֶרְכֵז הַהִדְרָכָה